

Asia: VN/19788/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Rakennusteollisuus RT ry katsoo, että työryhmän esityksessä on paljon yritysten kilpailukykyä ja tuottavuutta parantavia muutosehdotuksia. Rakennusala on pitkälti kotimarkkina-ala ja yrityskenttä jakautuu hyvin laajasti mikrotason yrityksistä isoihin yrityksiin. Tämä koskee myös Rakennusteollisuus RT ry:n jäsenliittoihin järjestäytyneitä yrityksiä.

Näkemyksemme mukaan paikallisen sopimisen mahdollisuuksien laajentaminen tuottaa osaltaan myös työn tehokkuutta pidemmällä aikavälillä. Rakennusalan työehtosopimuksissa ei ole rajoitettu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta paikallisen sopimuksen tekemistä vain järjestäytyneen työnantajan mahdollisuudeksi eikä työehtosopimuksissa ole rajoituksia sen suhteen, että vain valittu luottamusmies voisi tehdä paikallisen sopimuksen työnantajan kanssa. Työehtosopimuksemme mahdollistavat usein myös yksilötasolla tehtävät paikalliset sopimukset. Näin ollen tosiasiallisia vaikutuksia ei ehdotetuilla sääntömuutoksilla olisi nykytilanteeseen verrattuna merkittävässä määrin paikallisten sopimusten tekemismahdollisuuksiin niissä asioissa, joista on mahdollista jo nyt sopia paikallisesti. Ehdotetut lainsäädäntömuutokset eivät kuitenkaan itsessään edistä paikallista sopimista, vaan se edellyttää osapuolten yhteistä tahtoa ja ymmärrystä paikallisen sopimisen eduista sopijaosapuolille.

Samalla kuitenkin on todettava, että katsomme rakennusallalla työehtosopimusten yleissitovuuden säilymisen olevan hyvin tärkeitä, ja jonkinlainen riski voi tosiasiasa olla työehtosopimusten yleissitovuuksien liudentumiselle ja viime kädessä lakkaamiselle, mikäli muutosehdotukset tosiasiasa vaikuttaisivat järjestäytymättömien yritysten halukkuuteen tehdä liityntäsopimuksia Rakennusliiton kanssa. Siksi pidämme tärkeänä, että ehdotusten vaikutukset työehtosopimusten yleissitovuuksille arvioidaan vielä huolellisesti.

Nykytila ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arvointi

Nykytilanteen mukaan normaalisitovan työehtosopimuksen mukaisesti valittu luottamusmies edustaa järjestäytyneessä yrityksessä lähtökohtaisesti kaikkia niitä työntekijöitä, joiden työsuhteessa työnantaja on velvollinen noudattamaan sen työehtosopimuksen määräyksiä, jonka perusteella luottamusmies on valittu. Työsopimuslain mukaan työntekijät, joilla ei ole työnantajaa normaalisitovassa työehtosopimuksessa tarkoitettua luottamusmiestä, voivat keskuudestaan valita luottamusvaltuutetun. Järjestäytymättömät tai toiseen työntekijäjärjestöön kuuluvat eivät voi valita itselleen luottamusvaltuutettua, jos työehtosopimuksen perusteella on valittu luottamusmies edustamaan samaa työntekijäryhmää. Samaa henkilöstöryhmää ei voi edustaa sekä luottamusmies että luottamusvaltuutettu. Työsopimuslain mukaan luottamusvaltuutettu on toissijainen suhteessa luottamusmieheen. Pidämme hyvänä sitä, että nykytilanteeseen ei tältä osin ole tulossa muutosta.

Kuten yleisten huomioiden kohdalla lausumme, rakennusalan työehtosopimuksissa ei ole merkittävässä määrin sellaisia paikallisen sopimisen kohtia, jotka edellyttäisivät paikallisen sopimisen osapuoleksi luottamusmiestä. Näin ollen tältä osin nykytilanne ei ole aiheuttanut suurempia haasteita paikallisen sopimuksen tekemiselle, vaikkei yrityksissä olisikaan valittua luottamusmiestä.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Keskeiset ehdotukset

3 luku -ei lausuttava

4 luku

Epäasiallisten työehtosopimusten ehkäiseminen - kannatamme työehtosopimuslain 1§:ään esitettyä muutosta koskien keltaisten ammattiliittojen toiminnan ennaltaehkäisyn vahvistamista, koska sillä selkeytetään nykytilaa.

Oikeus tehdä paikallisia sopimuksia yleissitovuuskentässä - kuten jo aiemmin olemme lausunnessamme todenneet, tällä ei ole rakennusosalalle merkittäviä vaikutuksia rakennusalan työehtosopimusten nykyisten sisältöjen valossa.

Henkilöstön edustaja paikallista sopimusta tehtäessä - sama kuin edellä

Henkilöstön edustajan suojaa, mahdollisuus koulutukseen ja tiedonsaantiin - kuten Elinkeinoelämän Keskusliitto EK lausumassaan tältä osin todennut, pidämme tärkeänä, että sopimuksia tekevällä luottamusvaltuutetulla on riittävä osaaminen ja valmiudet tehtävään.

Vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot

4.2 luku - Vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kuten jo yleisten huomioiden kohdalla esitimme, katsomme rakennusalalla työehtosopimusten yleissitovuuden säilymisen olevan hyvin tärkeätä, ja jonkinlainen riski voi tosiasiallisesti olla työehtosopimusten yleissitovuuksien liudentumiselle ja viime kädessä lakkaamiselle, mikäli muutosehdotukset tosiasiallisesti vaikuttaisivat esimerkiksi järjestäytymättömien yritysten halukkuuteen tehdä liityntäsopimuksia Rakennusliiton kanssa. Siksi pidämme tärkeänä, että ehdotusten vaikutukset työehtosopimusten yleissitovuuksille arvioidaan vielä huolellisesti.

Työsopimuslaki

2 luvun 7a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

Ei huomautettavaa

13 luvun 3 § - Luottamusvaltuutettu

Ei edellä mainitun lisäksi lausuttavaa

13 luvun 7§ - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Ei huomautettavaa

13 luvun 8 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Ei lausutun lisäksi huomautettavaa.

Työaikalaki

18 § - Työajan enimmäismäärä

Ei huomautettavaa.

34 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Ei huomautettavaa.

35 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Ei huomautettavaa.

36 § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus

Ei huomautettavaa.

Vuosilomalaki

30 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

Ei huomautettavaa.

31 §- Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Ei huomautettavaa.

Opintovapaalaki

13 a §

-

Yhteistoimintalaki

38 § - Sopimisoikeus

Ei huomautettavaa.

Työehtosopimuslaki

1 §

Ei lisättävää aiemmin lausutun lisäksi.

5a §

Ei lausuttavaa.

Merityösopimuslaki

2 luvun 6a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

-

13 luvun 9 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

13 luvun 10 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Huomionne suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskevasta osiosta

Ei lausuttavaa

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Huomionne voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä

Ei lausuttavaa

Wartiovaara Ville
Rakennusteollisuus RT ry - Vastaava juristi